

Sygn. akt VIII U 1655/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 marca 2020 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:

Przewodniczący	sędzia Grzegorz Tyrka
Protokolant	Katarzyna Stefańczyk

po rozpoznaniu w dniu 5 marca 2020 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy E. B. (B.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania E. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

z dnia 7 sierpnia 2019 r. **nr** (...) -5/20

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje E. B. prawo do ponownego ustalenia wysokości emerytury na podstawie art. 110a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst Dz. U. z 2016 r., poz. 887 ze zmianami), poczynając od dnia 1 lipca 2019 r.

(-) sędzia Grzegorz Tyrka

Sygn. akt VIII U 1655/19

UZASADNIENIE

Decyzją z 7 sierpnia 2019r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. odmówił ubezpieczonemu E. B. prawa

do ponownego ustalenia wysokości emerytury na podstawie art. 110a ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, gdyż nowo ustalony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest niższy niż 250%. Organ rentowy wskazał, że za okresy od 15 listopada 1962r. do 28 października 1964r., od 27 października 1966r. do 31 grudnia 1979r. oraz od 1 stycznia 1999r. do 30 listopada 1999r. zostały przyjęte minimalne wynagrodzenia z uwagi na brak dokumentacji płacowej.

W odwołaniu od decyzji ubezpieczony domagał się przeliczenia emerytury

na podstawie art.110a ustawy emerytalnej w oparciu o uzyskiwane przez niego bardzo wysokie zarobki w resorcie górnictwa, po ich uprzednim ustaleniu przed Sądem.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Decyzją z 30 października 1991r. organ rentowy przyznał ubezpieczonemu E. B. prawo do emerytury górniczej od 27 października 1991r.

Wysokość świadczenia została ustalona z uwzględnieniem przychodów ubezpieczonego z okresu 3 lat od stycznia 1985r. do grudnia 1987r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 407,42%.

W dniu 23 lipca 2019r. ubezpieczony złożył wniosek o ponowne ustalenie wysokości emerytury górniczej na podstawie art.110a ustawy emerytalnej.

W aktach organu rentowego znajdują się zarobki ubezpieczonego z lat 1980 – 1991 z tytułu zatrudnienia ubezpieczonego w KWK (...).

Ubezpieczony w KWK (...) był zatrudniony od 27 października 1966r. do 22 listopada 1991r. na stanowiskach:

- od 27 października 1966r. do 31 grudnia 1969r. – robotnika górniczego pod ziemią,
- od 1 stycznia 1970r. do 22 listopada 1991r. - górnik pod ziemią.

W okresie od 1 stycznia 1968r. do 31 grudnia 1980r. udowodnił 3 234 dniówek w wymiarze półtorakrotnym i od 1 stycznia 1981r. do 31 lipca 1991r. – 2830 dniówek w wymiarze półtorakrotnym.

Postanowieniem z 5 listopada 2019r. Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu emerytur i rent na okoliczność odtworzenia zarobków ubezpieczonego za lata 1967 – 1979 przy uwzględnieniu wynagrodzenia obliczonego od stawki dziennej wynikającej z akt osobowych lub przepisów wewnątrzzakładowych, deputatu węglowego mając na uwadze datę zawarcia związku małżeńskiego, świadczenia tzw. karty górnika oraz mając na uwadze przepracowane dniówki (jeżeli ich liczba przekracza liczbę tzw. dni czarnych to należy przyjąć, że nadwyżka tych dni to była praca w niedziele), a następnie do ustalenia czy ubezpieczony spełnia przesłanki z art.110 ustawy emerytalnej, to jest czy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia z 20 dowolnie wybranych lat z 1991r. łącznie przekracza 250%.

Biegła sądowa z zakresu emerytur, rent i kapitału początkowego H. P. w opinii z 22 grudnia 2019r. odtworzyła wynagrodzenia ubezpieczonego za lata 1967 – 1979, zgodnie ze zleceniem Sądu. Biegła wyliczyła także wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z okresu najkorzystniejszych 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu, to jest z lat 1969 – 1976, 1980 - 1991 i wyniósł on 259,15%.

/ Dowód z: akt organu rentowego, akt osobowych ubezpieczonego, legitymacji ubezpieczeniowej, opinii biegłej sądowej H. P. /

Sąd podzielił opinię biegłej sądowej z zakresu emerytur i rent oraz kapitału początkowego H. P., gdyż została ona sporządzona w oparciu o fachową i specjalistyczną wiedzę, zgodnie ze zleceniem Sądu, na podstawie całokształtu zgromadzonej w sprawie dokumentacji i przy uwzględnieniu obowiązujących w okresie spornym przepisów płacowych. Z opinii tej wynika, że przy uwzględnieniu odtworzonych przez biegłą wynagrodzeń i tych wynikających z dokumentacji zarobkowej znajdującej

się w aktach ZUS, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury górniczej ubezpieczonego obliczony z najkorzystniejszych 20 lat, to jest 1969 – 1976, 1980 - 1991 wynosi 259,15%, a więc przekracza 250%.

Ubezpieczony opinii tej nie kwestionował, również organ rentowy nie zgłosił żadnych konkretnych merytorycznych zarzutów, podniósł jedynie, że do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia może być uwzględnione tylko wynagrodzenie faktycznie uzyskane w danym okresie. Odnosząc się do tego podkreślić należy, że opinia biegłej sporządzona została na podstawie zachowanej dokumentacji, w tym zwłaszcza znajdującej się w aktach osobowych. W aktach tych zachowały się m.in. wykazy dniówek przodkowych od lat 60 – tych, które pozwoliły na ustalenie z dużym prawdopodobieństwem, że ubezpieczony pracował również w niektóre niedziele w miesiącu i uwzględnienie z tego tytułu stosownego składnika wynagrodzenia.

Sąd zważył, co następuje:

odwołanie ubezpieczonego E. B. zasługuje na uwzględnienie.

W rozpoznawanej sprawie kwestia sporna sprowadzała się ostatecznie do ustalenia, czy ubezpieczony spełnia warunki do przeliczenia emerytury górniczej na podstawie art.110a ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2020r., poz.53).

Zgodnie z art.110a wysokość emerytury oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art.15, z uwzględnieniem art.110 ust.3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia:

- z kolejnych 10 lat kalendarzowych przypadających w ostatnich 20 latach kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o ponowne ustalenie emerytury od przeliczonej podstawy,
- dowolnie wybranych przez emeryta 20 lat kalendarzowych, w których podlegał ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia o ponowne ustalenie wysokości emerytury, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przed zastosowaniem ograniczenia, o którym mowa w art.15 ust.5, jest wyższy niż 250%.

Ustalenie wysokości emerytury w sposób wskazany powyżej może nastąpić tylko raz.

Szczegółowe zasady postępowania w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011r.

w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011r. nr 237, poz. 1412). Rozporządzenie to w § 21 pkt 1 przewiduje, iż środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Powyższy przepis zakłada istnienie optymalnych warunków, tj. wymaga, by zachowała się dokumentacja płacowa pracodawcy. Natomiast w sytuacji, gdy nie zachowała się stosowna dokumentacja płacowa, wysokość zarobków może być ustalona na podstawie dokumentacji zastępczej z akt osobowych pracownika (np. umów o pracę, angaży, wpisów w legitymacji ubezpieczeniowej oraz innych pism dotyczących zatrudnienia, które zawierają informacje o wynagrodzeniu), a także zeznań świadków.

Trzeba jednak wskazać, że w postępowaniu sądowym nie obowiązują ograniczenia, co do środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków lub dochodów stanowiących podstawę wymiaru emerytury lub renty określone w § 21 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 października 2011r. w sprawie

postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe. Wysokość zarobków, której pochodną jest podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, jest faktem mającym istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 227 k.p.c.), który w postępowaniu przed sądem może być udowodniany wszelkimi środkami dowodowymi (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997r., sygn. akt II UKN 186/97, OSNP 1998/11/342, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2006r., sygn. akt I UK 115/06, OSNP 2007/17-18/257). Niemniej jednak zarobki za poszczególne lata muszą być wykazane w sposób niebudzący wątpliwości, w ściśle określonej kwotowo wysokości. Nie jest natomiast możliwe przeliczenie wysokości emerytury w oparciu o hipotetyczne lub uśrednione wysokości zarobków. Kwestia pobieranego wynagrodzenia musi zostać udowodniona w sposób bezwzględny, a tylko dokumentacja stanowi precyzyjny dowód w zakresie wysokości wynagrodzenia w postępowaniu sądowym (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 4 czerwca 2014r. III AUa 1136/13).

W toku postępowania Sąd dopuścił dowód z opinii biegłej sądowej do spraw emerytur i rent celem odtworzenia zarobków ubezpieczonego z lat, co do których nie zachowała się dokumentacja zarobkowa i obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru świadczenia z najkorzystniejszych lat zgodnie z art.110a ustawy emerytalnej.

Z opinii biegłej sądowej H. P., którą to opinię Sąd uznał za miarodajną w sprawie z przyczyn wskazanych wcześniej, wynika jednoznacznie, że najkorzystniejszy wskaźnik wysokości emerytury górniczej ubezpieczonego wyliczony z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia, to jest z lat 1969 – 1976, 1980 - 1991, w tym z okresu przypadającego po przyznaniu prawa do emerytury górniczej przekracza 250%, bo wynosi 259,15%.

W takiej sytuacji ubezpieczonemu przysługuje prawo do ponownego przeliczenia pobieranej przez niego emerytury górniczej z zastosowaniem art.110a ustawy emerytalnej.

Mając powyższe na uwadze Sąd orzekł jak w sentencji wyroku i na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do ponownego ustalenia wysokości emerytury na podstawie art.110a ustawy emerytalnej, poczynając od 1 lipca 2019r., to jest od miesiąca zgłoszenia wniosku, zgodnie z art.133 ust.1 pkt 1 ustawy emerytalnej.

(-) sędzia Grzegorz Tyrka